

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

RONDEL

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Wicie, co to jest RONDEL? Taki garnek, tyle że z jedną rączką - odpowiecie. I będziecie mieć rację. Ale to nie jedyne znaczenie słowa RONDEL. RONDEL - oprócz tego, że jest „słowem kuchennym” - jest również terminem z zakresu historii architektury, teorii literatury, a także nazwą z kręgu leksyki batalistycznej. RONDEL w architekturze to synonim barbakanu: ‘okrągła budowla, stanowiąca element średniowiecznych fortyfikacji, zaopatrzona w strzelnice, wysunięta przed mury obronne i połączona z nimi przejściem’ [SJP Dor]. Ten RONDEL może być odmieniany tak samo jak RONDEL kuchenny, ale częściej stosowana jest odmiana zachowująca -e-, a więc: rondel - rondela, na rondelu obronnym, rondela forteczne, na warownych rondelach. RONDEL w literaturze to rodzaj wiersza: ‘w literaturze starofrancuskiej utwór wierszowany o układzie rymów ABaAabAB, w którym wers pierwszy powtarza się trzykrotnie, a wers drugi powtórzony jest na końcu strofy’ [STL]. Ten RONDEL, zwany również RONDET, odmienia się: rondel - rondelu, w rondelu, rondela, rondelach. Ostatni RONDEL - ten wojskowy - to rodzaj okrągłej tarczy: ‘puklerz drewniany obciążony skórą’. RONDEL wojskowy częściej występuje w wersji żeńskiej jako ta RONDELA (także w wersjach: rodela lub rodella). Przytaczając przykłady użycia tego słowa, Linde opisuje konieczne uzbrojenie prawdziwego szlachcica: „Szlachcic powinien mieć ryszunek wszystkich: kopią, zbroję, rodełę, szablę, koncerz abo pałasz, i wszelkie do konia potrzeby”.